

ממצאי מעקב

ייצור תרכיבים וטרינריים ושיווקם

דו"חות שנתיים 16, עמ' 251; 17, עמ' 261

חברת "תרכיבי בית דגן בע"מ"

החברה לא ניצלה את זכותה לדרוש מהמכון הווטרינרי, שיבצע במתקניו בדיקות בטיחות של תרכיבי חיסון העופות, שהיא מייצרת.

תרכיבי חיסון העופות נבדקים כעת בקביעות על ידי המכון הווטרינרי.

באפריל 1964 שילמה החברה למנהל אחת המחלקות, שהושאל ממשרד הבריאות, סך 1,000 ל"י על חשבון פיצויי פיטורין, אף על פי שהעבירה בכל חודש למשרד הבריאות תשלומים על חשבון הזכויות הסוציאליות שלו.

בספטמבר 1967 החזיר העובד לחברה את הסכום ששולם לו.

ייצור תרכיבים במכון הווטרינרי

המחלקות המייצרות תרכיבים לא ניהלו רישום על הייצור ועל תנועת המלאי ולא נהגו לערוך ספירת מלאי. לא היה קיים רישום מרכזי של ייצור התרכיבים השונים, דבר שצמצם את אפשרות הפיקוח מטעם הנהלת המכון על המלאי ותנועתו.

הליקוי תוקן.

במכון לא הונהגה מערכת חשבונות עסקית, והמחלקות העוסקות בייצור התרכיבים לא ניהלו רישומים, שישקפו את עלות הייצור. כתוצאה מכך מבוססת קביעת אגרת חיסון שגובים השירותים הווטרינריים על הערכה בלבד. בהערותיו לדו"ח השנתי 16, ציין שר האוצר שמשרד החקלאות יבדוק את הכדאיות הכלכלית בהנהגת מערכת חשבונות עסקית בגוף מחקרי, אשר המחזור שלו קטן יחסית.

טרם הונהגה במכון מערכת חשבונות עסקית, אם כי לשנת 1968/69 חזוי היקף ייצור בסדר גודל של 460,000 ל"י, לאחר שבאותה שנה התחיל המכון לייצר תרכיבי פה וטלפיים, ומתוך כך הגדיל במידה ניכרת את היקף הייצור שלו.

הפיקוח על ייצור תרכיבים

השירותים הווטרינריים לא פיקחו באורח שיטתי על קיום התנאים שנקבעו בהרשאות לייצור, שניתנו ליצרנים. אמנם השירותים הווטרינריים קיבלו בדרך כלל דוגמאות מכל תרכיב, שהוצא לשוק, אולם לא נהגו לבדוק בסדירות את הדוגמאות. עד סוף 1966 עוד לא הוקמה היחידה לבדיקה ולרישוי של תרכיבים וטרינריים, שהקמתה תוכננה על ידי המשרד עוד לקראת שנת 1965/66. בהערות שר האוצר לדו"ח שנתי 16 צוין, שנמצאת בדיון טיוטת תקנות לבדיקת תרכיבים.

החל בשנת 1967/68 פועלת במסגרת השירותים הווטרינריים יחידה לפיקוח על תרכיבי עופות, אולם טרם פורסמו תקנות הקובעות את שיטת הפיקוח והבדיקה של תרכיבים, שיחייבו את המפעלים להמציא לה את תרכיביהם לבדיקה עוד לפני הוצאתם למכירה בשוק.

החברה להדברת עשבי בר

דו"ח שנתי 17, עמ' 255

מוסדות החברה ועובדיה

החברה לא חתמה עם העובדים הסכם המסדיר את חובותיהם וזכויותיהם.

עוד לא סוכם המשא ומתן המתנהל עתה בעניין זה.

ביצוע עבודות

באיזור המרכז והדרום לא נערך תכנון עבודה אזורי ועונתי מפורט; לא הונהג תכנון עבודה שבועי, דבר שגרם לאיבוד זמן, עקב הצורך בריכוז העובדים בכל בוקר לשם קבלת הנחיות.

הליקויים תוקנו.

החברה לא נהגה לחתום חוזים עם לקוחותיה הגדולים — חברת החשמל וקק"ל. גם לגבי עבודות קטנות היקף לא נחתמו הסכמים עם הלקוחות, או שההסכמים אתם לא כללו פרטים חשובים.

בשנים 1967/68 ו-1968/69 חתמה החברה הסכמים עם חברת החשמל, ואילו עם הקק"ל נערכו הסדרי תשלומים בלבד. החברה מקפידה כעת על עריכת הסכמים מלאים לגבי עבודות בהיקף קטן.

ראשי צוותות הריסוס הגישו רק דו"חות חודשיים על ביצוע העבודה. מן הרצוי היה, שידווחו על כל עבודה שהיקפה קטן מיד לאחר סיומה, ועל עבודות גדולות אחת לשבוע. החברה לא ניהלה רישומים על ביקוריהם של מנהלי העבודה האזוריים, המפקחים על מהלך העבודה, ומשום כך לא ניתן היה לעמוד על תדירות הפיקוח ועל טיבו.

נקבעו הסדרים לדיווח שבועי על ידי ראשי הצוותות על ביצוע העבודות. בראשית 1969 הוצאו הוראות בדבר דיווח שוטף של מנהלי העבודה האזוריים אל הנהלת החברה על פיקוחם במקומות העבודה.

טובין, ציוד וניהולם

סדרי הרישום של תנועת חומרי הדברה וציוד בשלושת המחסנים, שמחזיקה החברה לא היו נאותים: לא נערכו בהם תעודות כניסה, ובשניים מהם נופקו חומרים ללא תעודות ניפוק; לא נוהל כל רישום של חומרים, שנתקבלו בחברה ללא תשלום, ושל חלק מכלי הרכב, חלקי החילוף והציוד. ספר האיננוטר, שנוהל לרכב ולציוד לא היה מעודכן, וחסרו בו פרטים.

הליקויים תוקנו.

החברה לא ניהלה את ספרי החשבונות שלה בצורה מעודכנת. היא גם לא קבעה את מחירי העבודות, לפי תחשיב המבוסס על חישוב העלות לכל סוג של עבודה, או לפי ההוצאה למעשה. במספר מקרים נקבעו ללקוחות מחירים נמוכים מאלה שנקבעו על ידי מועצת המנהלים בעת הדיון על התקציב.

רישום החשבונות מנוהל בצורה מעודכנת. החברה הנהיגה דיווח וניהול חשבונות ממחיריים של העבודות לסוגיהן והיא מסתייעת בהם בעת הכנת התקציב ומשתמשת בהם לקביעת המחירים ללקוחות.

ייצור ושיווק של טבק גולמי

דו"ח שנתי 17, עמ' 235

הוועד הפועל של המועצה לייצור ושיווק טבק גולמי התכנס שלוש-ארבע פעמים בשנה בלבד.

בשנים 1966–1968 התכנס הוועד הפועל שש-שבע פעמים בשנה.

אם כי בהתאם להחלטת מליאת המועצה, צריך היה תקציבה המינהלי להתכנסות שווה בשווה על ידי המגדלים ובתי החרושת לסיגריות, נגבו מבתי החרושת תשלומים קטנים בהרבה מהסכום, שהיו חייבים לשאת בו, והמגדלים מימנו את חלק הארי של ההוצאות.

בשנים 1966/67 ו-1967/68 שילמו בתי החרושת את מרבית חלקם במימון הוצאות המועצה.

היטלים על ירקות וקליטת עודפים

דו"ח שנתי 17, עמ' 232

גביית היטלים ותשלום מחירי מינימום

פקחי המועצה לייצור ושיווק של ירקות, המוצבים בשערי השווקים הסיטונאיים, אישרו את תעודות המשלוח, בלי לבדוק ובלי לזהות את הפרטים הרשומים בהן בדבר כמות התוצרת ומינה, כנדרש. הביקורת עמדה על כך, שבצורה זו נגרע מערכה של תעודת המשלוח כאמצעי פיקוח לגביית מלוא ההיטלים, ושמן הראוי שתיערך לפחות בדיקת דגימה של התוצרת.

ניתנו הוראות להגברת הפיקוח בעת פריקת המשאיות במחסני המשווקים, אולם בדיקות בשערי השווקים אינן נערכות כך, שניתן יהיה להבטיח גבייה נאותה של ההיטלים.

סכומי ההיטלים, שבהם חייבה המועצה את המשווקים, נקבעו על פי נתוני הפדיון וסכום ההיטל שנוכה מהמגדל, הנכללים בדו"חות החודשיים שלהם, בלא שנתונים אלה אומתו באורח שוטף על ידי השוואתם בהיקף נאות להעתיקי החשבונות המפורטים, שהמשווקים מסרו למגדלים.

עובדי המועצה מאמתים עתה את הדו"חות החודשיים בהיקף רחב יותר ומדווחים על המקומות שנבדקו ועל תוצאות הבדיקות. הבדיקות אינן נערכות עדיין אצל כל המשווקים.

המועצה לא הקפידה על כך, שכל הפנקסים המשומשים, הכוללים העתיקי תעודות משלוח, יוחזרו אליה על ידי המשווקים; לא ניתן היה לאמת אם שולמו ההיטלים על כל התוצרת, שהגיעה לשווקים.

המועצה נקטה צעדים, כדי להבטיח, שתעודות המשלוח יוחזרו אליה. בין השאר הועלה התשלום, שבו חויבו המשווקים בעבור כל תעודה שלא הוחזרה, מ-10 ל-25 ל"י. בדיקת מעקב העלתה, שפנקסי התעודות שהוצאו ב-1967/68, הוחזרו, על פי דרישת המועצה, לאחר סיום שנת הכספים.

ההיטל. שנקבע לתעשיינים על הירקות, שרכשו מהמגדלים במישרין, היה נמוך מזה ששילמו המשווקים, אף כי הצו שפרסמה המועצה קבע היטל אחיד לירקות.

בצו, שפורסם ביולי 1968, נקבע היטל נמוך יותר לירקות הנרכשים על ידי התעשיינים ישירות מהמגדלים.

רק מפעלים מעטים מבין אלה העוסקים בעיבוד ירקות הגישו למועצה דו"חות על רכישת ירקות ותשלום היטלים. הבדיקות בספרי המפעלים לשם קביעת היקף הרכישות נערכו. פעם אחת לכמה חודשים, וחייב המפעלים בהיטלים נעשה בפיגור ניכר.

מרבית המפעלים מגישים עתה דו"חות על כמויות התוצרת שרכשו ועל סכומי ההיטלים המגיעים מהם. קיים עוד פיגור בבדיקת ספרי המפעלים.

מימון, רכישת עודפים ממיני ירקות שמחוץ להסכם

בקביעת המסגרת למחירי המינימום לירקות, שמחוץ להסכם הירקות, ובהכנת תקציבה — לא התבססה המועצה על הערכה של כמות העודפים העלולים להיווצר.

תקציב המועצה מתבסס עתה על הערכה של הכמויות המשוערות של עודפים שיווצרו ושל הסכומים הדרושים לקליטתם.

קליטת עודפי אבטיחים

לאבטיחים לא נקבעו מחירי מינימום, אך כיוון שהמועצה גבתה היטלים על האבטיחים ששווקו, תבעו ממנה המגדלים לקלוט עודפי אבטיחים ולשלם בעבורם מחיר מינימום.

המועצה הקטינה את ההיטל על אבטיחים כך, שלא תועמד בפני דרישות נוספות לקליטת עודפים.